Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Thomæ Goodwini Moses & Aaron Seu Civiles & Ecclesiastici Ritus Antiquorum Hebræorum

Godwin, Thomas

Bremæ, MDCCX

VD18 12442798

Cap. VI. De Jurejurando.

urn:nbn:de:gbv:45:1-18703

Visual Library

CAP. VI.

De Jurejurando.

I. MOdus *jurandi* sæpè fiebat elevatione manuum versùs cœlum. Dixit Abraham ad Regem Sodomæ; *extuli manum meam ad Jehovam*, h. e. *juravi*, me non capturum esse vel filum, vel corrigiam calcei tui. *Gen.* XIV. 22. 23. Quò respicit Psalmista: *extulit manum suam. Ps.* CVI. 26.

II. Interdum *jurans ponebat manum suam subter femore alterius*, cui *jurabat*. Ita legimus *Abrahamum* administrâsse hunc *jurandi* modum. *Gen.* XXIV. 2. & *Jacobum Gen.* XLVII. 29. Quam ceremoniam quidam exponunt esse *subjectionis signum. Aben-Esra. Gen.* XXIV. 2. Alii dictitant fuisse *mysterium Circumcisionis*, cujus notam ferebant circiter eum corporis locum. *Salom. Jarchi. ibid.* Aliis videtur

mæ venales erant. Itineraria quoque nobis produnt, quem mirum in modum instructæ sint *fluviatiles Respublicæ*, seu *natatiles Civitates*, quas videas in fluviis Chinæ, oppidatim navigantes. Istæ omnia tibi præstant, quæ desideras; omnis generis merces, fructus, poma, pisces, aves, canes, cervos, oves, porcos, idola, crania, comœdos, musicos, bibliopolas, procuratores, notarios, vindictæ tuæ, aut litium tuarum, jurisque alieni, quin & rerum amissarum emptores, medicos, medicas, servos, servas, nutrices, fœminas clysterem applicantes, lenones, pronubos, vespillones, præficas, & quid non? Singula in singulis vel plateis vel navibus inveniuntur.

Landesbibliothek Oldenburg

probabilius, fuisse *mysticum signum Christi promissi seminis*, quod nasciturum esset ex lumbis Abrahæ aut femore, uti similis loquendi modus usurpatur. *Gen.* XLVI. 26. *Animæ egressæ ex femore Jacobi. August. quæst. super Gen.* LXII.

III. Interdum etiam *jurabant stando coram altari.* 1. *Reg.* VIII. 31. Qui etiam mos *Atheniensium* fuit. *Alex. ab Alex. l.* 5. *c.* 10. item *Carthaginensium. Livius Dec.* 3. *l.* 1. *Valer. M. l.* 9. *c.* 3. *ac Romanorum.*

Quantum quisque sua nummorum servat in arca,
Tantum habet & fidei: jures licèt, & Samothracum,
Et nostrorum aras, contemnere fulmina pauper
Creditur atque Deos.

Juvenal. Sat. 3. 143.

IV. *Objectum legitimi juramenti* fuit atque est Solus *Jehova*, unde *jurans* dicitur *confiteri Deum.* Conf. *Es.* XLV. 23. cum *Rom.* XIV. 11. Antiquus autem mos imponendi *juramentum* hic fuit. *Tribue gloriam Deo. Jos.* VII. 19. *Joh.* IX. 24. Deus itaque glorificatur *juramento*, quia eo fit solennis confessio Divinæ *omnipræsentiæ*, quòd ubicunque præsens sit; item *omniscientiæ*, quòd sint πάντα τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, abditaque quæque pernoscat; *veritatis*, quòd sit *cultor veritatis & ultor falsitatis*; *justitiæ*, quòd sit ἐκδικος, promptus; *omnipotentiæ*, quòd satis virium ipsi sint ad puniendum eos, qui Deo *perjurio* illudunt. Et quemadmodum *objectum legitimi juramenti* erat solus Deus, ita docet, quòd non citò & incautè suscipiendum sit, sed tantùm, si sit necessitatis vi impositum;

positum; nam & vox Hebr. נִשְׁבַּע (1) passiva est, potiùs significans τὸ *jurari* quàm *jurare*.

V. Corruptis temporibus solebant *jurare* per *creaturas*. *Allium*, *porrum*, *cepasque inter* (2) *Deos jurejurando habuit Ægyptus*. *Plin. lib.* 19. *c.* 6. *Juven. sat.* 15. *vers.* 9. 10. Judæi (3) autem præprimis

(1) Vox ea Hebraïca deducitur à שֶׁבַע *septem*, quia Veteres sibi *jurantes* adhibebant *symbola*, non *singula*, sed *septemplicia*, tanquam perfecto numero. *Herodot. in Thalia cap.* 8. Arabum fœdera describens, memorat, eos *jurantes* septem lapides sanguine tinxisse. *Cocc. Lex.* Conf. *Gen.* XXI. 30. 32.

(2) Gentes olim ut in cæteris rebus, ita & in *jurejurando* vanæ erant; unde tot imo plures *jurandi* formulæ inveniuntur apud Autores, quot populi. Lepidum est illud *juramentum* Reginæ *Onor*, *jurantis* per *aureas summi Dei crepidas*. *Ferdinand. Pinto Itin. c.* 4. Meliùs Athenienses: Ἴστορες θεοὶ τούτων *Testes harum rerum Dii sint*. Frequens autem apud omnes fermè nationes *juramentum* fuit, *jurare per caput suum Matth.* V. 36. & *per salutem filiorum*. *Plin. l.* 2. *epist.* 20. quod & Judæis familiare fuit. Vid. *Cocc. Exc. Gem. Sanh. c.* 4. §. 6. *not.* 1. Romani præprimis jurabant *Jovem*, quin non rarò *Jovem Lapidem*; formulâ à ritu fœderis feriendi, in quo Pater Patratus lapidem tenebat, quo porcum feriebat, desumptâ. Mira lectu de vario ac multiplici jurejurando apud diversas Gentes scripsit *Alex. ab Alexand. l.* 5. *c.* 10.

(3) Judæi tempore Christi adeo fuêre perversi, ut nihil in Lege nisi corticem adverterent. Hinc ne se subjicerent pœnæ in vanum usurpati Divini nominis, sedulò abstinuêre illius

jurabant per Hierosolymam, per templum, per templi aurum, per altare, & donum super altari.

VI. Hoc *donum* Hebr. vocatur קָרְבָּן *Corban*, eratque tempore Salvatoris nostri in iis *juramentis*, quæ Scribæ & Pharisæi censebant esse plurimùm obligantia. Ἐν οἷς μετά τινων ἄλλων καὶ τὸν καλούμενον ὅρκον Κορβᾶν καταριθμεῖ *inter quæ sacramenta cum quibusdam aliis etiam jusjurandum, quod Corban appellatur, enumerat. Joseph. contr. App. l. 1. p. 147.* Si quis *juraverat per altare*, nihil erat, quòd si autem *per donum super eo*, tenebatur. *Matth.* XXIII. 18.

VII. Et licèt Lex Dei præcipiat τὴν τιμήν h. e. & sustentationem & honorem parentibus impertiendum, nihilominùs, ubi se obstrinxerant *jurejurando*

illius appellatione: sed facilè colligentes, sibi fidem non haberi, ubi sermo ipsorum simplicibus istis voculis, ναὶ, ναί, καὶ, ὄ, ὅ, & nullo *jurejurando* fulciretur; effinxerunt certas *jurandi* formulas, quibus Dei nomen non expressum esset, adeoque ipsimet non tenerentur; quasi solum expressum Dei nomen obligaret. Hujus non ignari Gentiles omnem fidem Judæis, etiamsi centies *jurarent*, abrogabant, nisi adjicerent Divinum nomen. Unde *Martialis lib.* 11. *Epig.* 95. de Judæi alicujus παιδιεραστίᾳ.

Illud me cruciat, Solymis quòd natus in ipsis,
Pædicas puerum, Verpe Poëta, meum.
Ecce negas, jurasque mihi per templa Tonantis,
Non credo: jura, Verpe, per Anchialum.

Hîc observandum, quòd Poëta iste *Anchialum* Deum crearit ex usitata *jurandi* formula, אִם חַי־יְהוָה *si vivit Jehova*; quam formulam Judæi venerabantur.

Landesbibliothek Oldenburg

jurando (4) *Corban*, scil. parentes à se non adjutum iri, putabant se lege solutos esse. De quo *Talmud. Hieros. tract. de votis* c. 10. dicit: *quivis tenetur suum patrem & matrem honorare, nisi contrarium voverit.* Et satis manifestum est, quòd Judæi sæpè *solennibus promissis* & *juramentis* seipsos devinxerint, se huic vel illi nihil commodi præstituros. Ὅρκῳ πιεῦνται τῷ δεῖνι μὴ παρέξειν ὠφέλειάν τινα. *Jurejurando se obstringunt, se huic vel illi non præstituros utilitatem aliquam. Phil. Jud. de specialib. legib. p. 595.*

VIII. Sciendum porrò est, quòd plerumque *juramentum* comitata sit *execratio*, aut *devotio* conditionalis, quæ sic interdum similiterque exprimitur: *nisi ita vel ita fecero, faciat mihi Deus ita, & ita addat.* 1. *Sam.* XIV. 44. 1. *Reg.* XX. 10. Interdum

(4) Varias sententias & expositiones loci *Matth.* XV. 5. seu vocis *Corban*, attulit *Momma tom.* 2. *c.* 5. §. 139. Aliam autem Autor noster hîc adducit sententiam, quam etiam fovet *Ben. Arias Montanus not. ad Nov. T.* scil. existimat ille, קָרְבָּן non esse *consecrationem bonorum*, sed *juramentũ*; certè hæc sententia appositissima est ingenio Judæorum, & rei veritati proxima; sed unum obstat, quominùs huic sententiæ subscribere possim. Dicitur à Judæis, הַקֹּדֶשׁ יְהִי כָּל-מַה שֶּׁאֲנִי עוֹשֶׂה מְלֻבּוֹא עַל פִּי אָבִי *sacrum erit, quidquid paravero in futurum, quantum ad os patris*, teste *Cocc. Exc. Gem. Sanh. c.* 7. §. 5. *not.* 9. quæ verba planè consonant verbis Christi *Marc.* VII. 11. Atqui hîc in voce הַקֹּדֶשׁ nullum est *juramentum*, sed *consecratio*, sic, ut τὸ Κορβᾶν nihil quoque aliud significet, quàm הַקֹּדֶשׁ יְהִי *res sancta sit, oblatio sit*, quidquid &c.

illa subintelligitur, ut *Gen.* XIV. 23. *Extuli manum meam ad Jehovam, si vel filum vel corrigiam calcei capiam*; tum *Dominus mihi ita faciat*, & *ita addat*. Hoc aut ejusmodi (5) quid tacitè subintelligitur, facitque, ut prius sonet negativè, acsi Abrahamus dixisset: *juravi, me non capturum quidquam*. Similis ratio illius locutionis *Psal.* XCV. 11. *Juravi in ira mea, si intrabunt in quietem meam. Hebr.* III. 18.

IX. Hæc juvant explicationem difficilis illius loci *Matth.* XV. 5. ubi legitur: Δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς *Oblatio sit, quidquid ex me utilitatis ceperis*. Quod si ergò hæc verba concipiamus juxta formam *jurisjurandi Corban*, sic scil. *Per Corban si quidquam tibi profuero*, hâc *execratione* subaudita, tum *faciat mihi Deus ita*, & *ita addat*, sensus talis emerget: *Per Corban nihil tibi prodero*. Interpretor ὃ ἐὰν *si quidquam*, quemadmodum ὃς ἐὰν *si quisquam. Matth.* X. 14. & *Matth.* XXIII. 18. Verùm si quis urgeat, quòd in fonte sit Κορβᾶν, non

(5) Alia præterea formula est *jurandi*, quando *jurans* obscurè & obliquè se-ipsum intelligit per *suos hostes*; ut David 1. *Sam.* XX. 15. XXV. 22. *Sic faciat Dominus hostibus Davidis, & sic addat, si reliquero* &c. ubi David per εὐφημισμόν *detestationem* de se loquitur, כאדם שתלו קללתו בחברו *tanquam homo transmovens execrationem in alterum*. Vid. *Cocc. Exc. Gem. Sanh. c.* 4. §. 18. *not.* 1. Item *Cocc. in Job. cap.* XXVII. 7. *Virg. Georg.* 3.

Dî meliora piis, erroremque hostibus illum!

non *per Korban*, vel ἐν Κορβᾶν; sciendum, quòd similis ellipsis in *jurandi* formulis non sit inusitata; hinc המעון הזה valet במעון הזה *per domicilium hoc.* Vid. *Drus. de 3. sect. l. 2. c. 17.*

X. Hæc interpretatio (†) tàm benè convenit scopo loci istius, quàm modo *jurandi*, & clarè docet, quâ ratione Pharisæi suis statutis & traditionibus præcepta Dei eluserint. Deo enim mandante; *honora patrem ac matrem*, Scribæ & Pharisæi dicunt; si quis parentibus opem poscentibus responderit: *per Corban nihil tibi prodero, eum non teneri.*

CAP.

(†) *Notâ* [4] diximus hanc Interpretationem Autoris Judæorum ingenio & rei veritati appositam esse; sed quùm simplex verborum expositio idem præstet, quid opus eorundem contorsione? Luth. minus benè vertit, integra vocabula addens & extendens parenthesin absque causa: Ihr aber lehret / wann einer spricht zum Vatter oder Mutter / Corban / (das ist / wann ichs opfere / so ist dirs viel nützer) der thut wohl. Nos in nova N. T. versione id simpliciter sic reddidimus, & locum planum fecimus: **Ihr aber sprecht; wann ein Mensch zum Vatter oder zur Mutter würde sagen; das sey Corban / (das ist eine Opfer-Gabe) was du auch von mir benutzen möchtest; So dörfe er seinen Vatter oder seine Mutter gar nicht ehren / h. e. ernehren.** *Matth.* XV. 5. *Marc.* VII. 11.

Landesbibliothek Oldenburg

CAP. VII.

De modo scribendi, de Masorethis, ipsorumque opere.

I. SCriptura nulla in natione subitò perfectionem obtinuit, sed per gradus limatior facta est.

II. Opiniones Veterum de autoribus ac inventoribus *literarum* diversæ sunt. Quidam dicunt *Cadmum* primùm in Græciam intulisse *literarum* usum. *Plin. l. 7. c. 56. Diod. Sic. l. 6. c. 15.* Alii *Palamedem. Serv. l. 2. Æneid.* Alii produnt *Rhadamanthum* intulisse eas in Assyriam, *Memnonem* in Ægyptum, *Herculem* in Phrigiam, *Carmentam* in Italiam. *Alex. ab Alex. Genial. D. l. 2. c. 30.* Ita quoque quidam ferunt, *Phœnices* primos (1) fuisse, qui noverint usurpârintque *literas*.

Phœ-

(1) Communis fermè opinio Antiquorum & Recentium *Phœnicibus* adscribit inventarum *literarum* laudem. Sed *Alex. ab Alex. l. 2. Gen. dierum. c. 30.* ait: ipsos usos esse loco *literarum* γράμμασι ἱερογλυφικοῖς, animalium figuris, quibus mentem suam expresserint, quemadmodum *Ægyptii*, de quibus *Lucanus l. 3.* canit:

Nondum flumineas Memphis contexere biblos
Noverat, & saxis tantùm volucresque feræque,
Sculptaque servabant magicas animalia linguas.

Sed quoscunque Gentilitas *literarum* inventores deprædicat, omnes Mose longè posteriores sunt, adeo ut jure ipsi ab Autore *literarum* prima inventio vendicetur; quod etiam suffulcit *Ursinus* non debilibus tibicinibus *Anal. Sac. tom. 1. l. 6. c. 1.*

Landesbibliothek Oldenburg